

Kasus – generelt og på russisk

Kasus – generelt og på russisk

Hvad er kasus?

Kasus – generelt og på russisk

Hvad er kasus?

- betyder "fald" eller "afvigelse" (fra **NOM**)

Kasus – generelt og på russisk

Hvad er kasus?

- betyder "fald" eller "afvigelse" (fra **NOM**)
- er en morfologisk markering af syntaktisk funktion

Kasus – generelt og på russisk

”Dansk har ikke kasus” – og dog...

Kasus – generelt og på russisk

”Dansk har ikke kasus” – og dog...

*Jeg kender dig-**AKK*** (og oblikke kasus)

Kasus – generelt og på russisk

”Dansk har ikke kasus” – og dog...

*Jeg kender dig-**AKK***

Jeg kender du-NOM***

Kasus – generelt og på russisk

”Dansk har ikke kasus” – og dog...

S   P   O

Jeg kender dig-AKK

*Jeg kender du-NOM

→ akkusativ bruges til morfologisk markering af den syntaktiske funktion ”objekt”

Kasus – generelt og på russisk

”Dansk har ikke kasus” – og dog...

Jeg-NOM kender dig

Kasus – generelt og på russisk

”Dansk har ikke kasus” – og dog...

Jeg-NOM kender dig

* *Mig-AKK kender dig*

Kasus – generelt og på russisk

”Dansk har ikke kasus” – og dog...

S   P   O

Jeg-NOM kender dig

* *Mig-AKK kender dig*

→ nominativ bruges til morfologisk markering af den syntaktiske funktion ”**subjekt**”

Kasus – generelt og på russisk

Russisk har 6,5 kasus

- Nominativ
- Akkusativ
- Genitiv
- Dativ
- Instrumentalis
- Lokativ
- (Vokativ)

Kasus – generelt og på russisk

Russisk har 6,5 kasus

- Nominativ *nævneform*
- Akkusativ *genstandsform*
- Genitiv *ejeform*
- Dativ *hensynsform*
- Instrumentalis *redskabsform*
- Lokativ *stedform*
- (Vokativ) *udråbsform*

[Pedersen 1916: 40-41]

Kasus – generelt og på russisk

- **Nominativ**

Kasus – generelt og på russisk

- **Nominativ**
- Subjekt og prædikat

Kasus – generelt og på russisk

- **Nominativ**
- Subjekt og prædikat

S_{SUBJEKT}

P_{RÆDIKAT}

Иван-∅ инженер-∅

Ivan-NOM ingeniør-NOM

'Ivan er ingeniør'

Kasus – generelt og på russisk

- **Nominativ**
- Subjekt og prædikat

S_{SUBJEKT}

P_{RÆDIKAT}

P

Иван-∅ инженер-∅

Там дом-∅

Ivan-NOM ingeniør-NOM

Der hus-NOM

'Ivan er ingeniør'

'Der er der et hus'

Kasus – generelt og på russisk

- **Nominativ**
- Subjekt og prædikat

S   P

Тан-я   –   учительниц-а

Tanja-NOM lærerinde-NOM

'Tanja er lærerinde'

Kasus – generelt og på russisk

- **Nominativ**
- Subjekt og prædikat

S		P			P
Тан-я	–	учительниц-а		Это	окн-о
<i>Tanja-NOM</i>		<i>lærerinde-NOM</i>		<i>Det</i>	<i>vindue-NOM</i>
<i>'Tanja er lærerinde'</i>				<i>'Det er et vindue'</i>	

Kasus – generelt og på russisk

- **Akkusativ**

- Objekt

S

P

O

Тан-я

любит

Саш-у

Tanja-NOM elsker

Sasja-AKK

‘Tanja elsker Sasja’

Kasus – generelt og på russisk

- **Akkusativ**

- Objekt

O

P

S

Тан-ю

любит

Саш-а

*Tanja-**AKK***

elsker

*Sasja-**NOM***

‘Sasja elsker Tanja’

Kasus – generelt og på russisk

- **Akkusativ**

- Komplement (COMPL) v. bevægelsesverber (og andre)

S   P   COMPL

Тан-я   едет   на работ-у

Tanja-NOM kører på arbejde-AKK

'Tanja er på vej på arbejde'

Kasus – generelt og på russisk

- **Akkusativ**

- Komplement (COMPL) v. bevægelsesverber (og andre)

S	P	COMPL
Тан-я	смотрит	на Саш-у
<i>Tanja-NOM</i>	<i>ser</i>	<i>på Sasja-AKK</i>
<i>‘Tanja er ser på Sasja’</i>		

Kasus – generelt og på russisk

- **Akkusativ**

- I adverbialer (f.eks. tidsangivelser, vejr)

S   P   COMPL   ADV

Я хожу в театр **кажд-ую** недел-ю

*Jeg går i teater hver-**AKK** uge-**AKK***

'Jeg går i teatret hver uge'

Kasus – generelt og på russisk

- **Akkusativ**
- I adverbialer (f.eks. tidsangivelser, vejr)

Что делать в **плох-ую** **погод-у**

*Hvad lave-**INF** i dårlig-**AKK** vejr-**AKK***

‘Hvad man kan lave i dårligt vejr’

Kasus – generelt og på russisk

- **Akkusativ**

- Efter præposition

на (op på, hen på/til)

в (ind i, hen til)

через (igennem, via)

за (for)

по (til og med; bruges ved dato- og tidsangivelser)

про (om, f.eks. at tale om ngt.)

с (cirka, omtrent)

...m.fl.

Kasus – generelt og på russisk

- **Genitiv**
- Determinerende / attributiv funktion

HEAD   DETERMINER (DET)

Квартир-а   Иван-а

Lejlighed-NOM *Ivan-GEN*

‘Ivans lejlighed’

Kasus – generelt og på russisk

- **Genitiv**
- Determinerende / attributiv funktion

HEAD

DET

Квартир-а

Иван-а

Lejlighed-NOM Ivan-GEN

‘Ivans lejlighed’

HEAD

DET

План-Ø

работ-ы

Plan-NOM arbejde-GEN

‘Arbejdsplan’

Kasus – generelt og på russisk

- **Genitiv**
- Determinerende / attributiv funktion

HEAD	DET/ATTR
------	----------

Фотографи-я	Иван-а
-------------	--------

<i>Fotografi-NOM</i>	<i>Ivan-GEN</i>
----------------------	-----------------

'Et billede af Ivan'

Kasus – generelt og på russisk

- **Genitiv**
- Determinerende / attributiv funktion

HEAD

ATTR

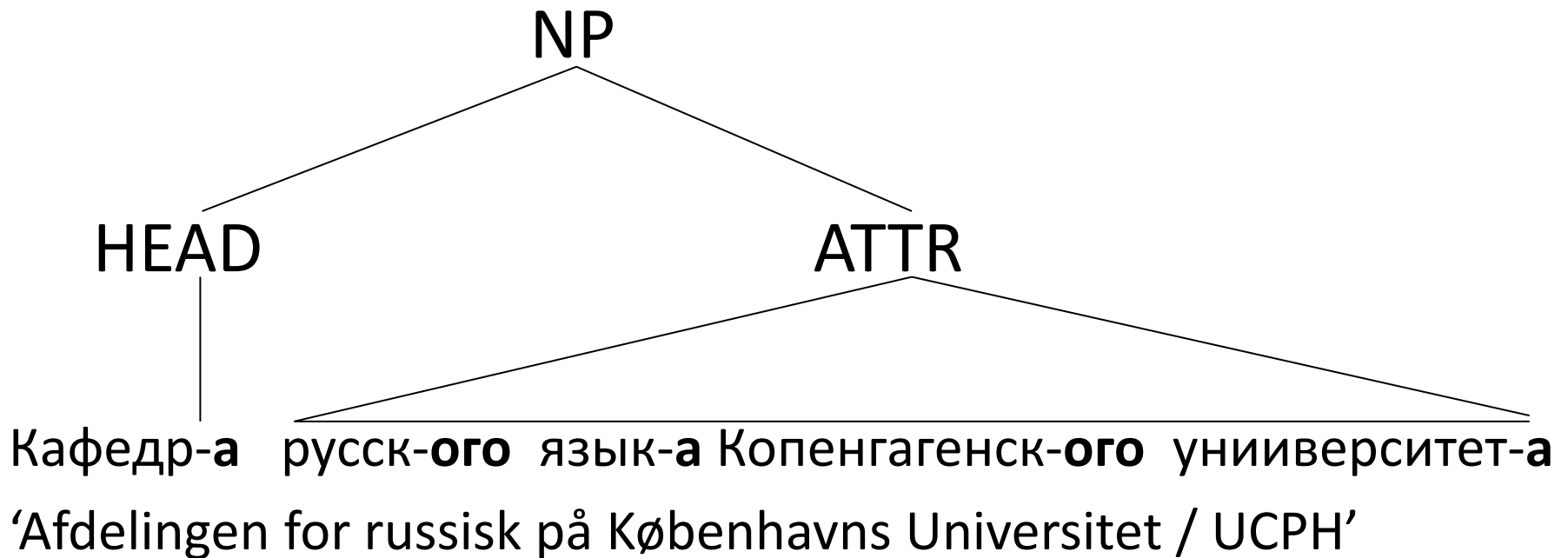
Кафедр-а   русск-ого   язык-а
Afdeling-NOM   russisk-GEN   sprog-GEN

ATTR

Копенгаген-ск-ого   унииверситет-а
København-ADJ-GEN   universitet-GEN
‘Afdelingen for russisk på Københavns Universitet’

Kasus – generelt og på russisk

- **Genitiv**
- Determinerende / attributiv funktion

Kasus – generelt og på russisk

- **Genitiv**
  - Efter kvantorer (mængdebetegnelser)

HEAD   ATTR

Литр-Ø   молоко-а

Liter-NOM mælk-GEN

'En liter mælk'

Kasus – generelt og på russisk

- **Genitiv**

- Efter kvantorer (mængdebetegnelser)

HEAD

ATTR

Литр-∅

молок-а

Liter-NOM mælk-GEN

‘En liter mælk’

HEAD

ATTR

Много

проблем-∅

Mange problemer-GEN

‘Mange problemer’

Kasus – generelt og på russisk

- **Genitiv**

- Efter præposition

из (fra)

с (fra)

от (fra)

у (hos, ved)

для (for)

до (indtil)

около (ved siden af, omkring)

возле (ved (siden af))

против (mod, overfor)

после (efter (om tid))

среди (iblandt)

без (uden)

кроме (udover, undtagen)

ради (af hensyn til, for ngts. skyld)

...m.fl.

Kasus – generelt og på russisk

- **Dativ**

- Eksperiensbestemmelse / COMPL

S	P	COMPL	O
Тан-я	покупает	Саш-е	машин-у
<i>Tanja-NOM</i>	<i>køber</i>	<i>Sasja-DAT</i>	<i>bil-AKK</i>
<i>‘Tanja køber en bil til Sasja’</i>			

Kasus – generelt og på russisk

- Dativ

- Eksperiensbestemmelse / COMPL

S	P	COMPL
---	---	-------

Тан-я	звонит	Саш-е
-------	--------	-------

<i>Tanja-NOM</i>	<i>ringer</i>	<i>Sasja-DAT</i>
------------------	---------------	------------------

‘Tanja ringer til Sasja’

Kasus – generelt og på russisk

- **Dativ**
- Eksperiensbestemmelse / COMPL

COMPL   P

Тан-е   холодно

Tanja-DAT koldt

'Tanja fryser'

Kasus – generelt og på russisk

- **Dativ**
- Eksperiensbestemmelse / COMPL

COMPL   P

Тан-е   25 лет-Ø

Tanja-DAT 25 år-GEN

‘Tanja er 25 år gammel’

Kasus – generelt og på russisk

- **Dativ**

- Efter præposition

к (til, hen til)

по (hen ad, ifølge, udi)

благодаря́ (takket være)

...m.fl.

Kasus – generelt og på russisk

- **Instrumentalis**

- Middel (ADV) og prædikat (subjekts- og objektsprædikat)

S   P   O   ADV

Тан-я   пишeт   письм-о   ручк-о^й

Tanja skriver brev-AKK   kuglepen-INSTR

‘Tanja skriver et brev med en kuglepen’

Kasus – generelt og på russisk

- **Instrumentalis**

- Middel (ADV) og prædikat (subjekts- og objektsprædikat)

S   P   SUBJ.PRÆD.

Иван-**Ø** работа-**ет** инженер-**ом**

Ivan arbejder-FIN præsident-INSTR

‘Ivan arbejder som ingeniør ’

Kasus – generelt og på russisk

- **Instrumentalis**

- Middel (ADV) og prædikat (subjekts- og objektsprædikat)

S		P		SUBJ.PRÆD.
Иван- Ø	ХОЧ- ЕТ	СТА- ТЬ	ИНЖЕНЕР- ОМ	
<i>Ivan</i>	<i>ønsker-FIN</i>	<i>blive-INF</i>	<i>ingeniør-INST</i>	
<i>'Ivan vil gerne være ingeniør'</i>				

Kasus – generelt og på russisk

- **Nominativ**
- Subjekt og prædikat

S

P

Иван-∅ инженер-∅

Ivan-NOM ingeniør-NOM

'Ivan er ingeniør'

Kasus – generelt og på russisk

- **Instrumentalis**

- Middel (ADV) og prædikat (subjekts- og objektsprædikat)

S   P   O   OBJ.PRÆD.

Тан-я   считает   Саш-у   сво-им   друг-ом

Tanja regner Sasja-AKK sin-INSTR ven-INSTR

‘Tanja regner Sasja for at være sin ven’

Kasus – generelt og på russisk

- **Instrumentalis**

- Efter præposition

с (sammen med)

за (efter, på den anden side af, hinsides)

перед (foran, op til (om tid))

под (under)

над (over)

между (mellem)

...m.fl.

Kasus – generelt og på russisk

- Lokativ
- Kun efter præposition

Kasus – generelt og på russisk

- Lokativ
  - Kun efter præposition
  - ”Lokativ-lokativ”

Kasus – generelt og på russisk

- Lokativ
  - Kun efter præposition
  - ”Lokativ-lokativ”

Он живёт в Москв-е / в Крым-ý

Han bor i Moskva-LOK / i Krim-LOK

‘Han bor i Moskva / på Krim’

Kasus – generelt og på russisk

- Lokativ
- Kun efter præposition
- ”Præpositionalis”

Таня думает о Саш-е

Tanja tænker om Sasja-LOK

‘Tanja tænker på Sasja’

Kasus – generelt og på russisk

- **Lokativ**

- Efter præposition

в (inde i, i, på)

на (oven på, på)

о (på, om, f.eks. at tale om ngt., tænke på ngt.)

при (ved, under, i kraft af, på trods af)

...m.fl.

Kasus – generelt og på russisk

- **Vokativ**

- Kun af kortformer

- ikke-palataliseret:

Мам! Дим!

‘Moar! Dima!’

Kasus – generelt og på russisk

- **Vokativ**

- Kun af kortformer

- palataliseret:

Тань! Вить!

‘Tanja! Vitja!’

Kasus – generelt og på russisk

- **Vokativ**

- Kun af kortformer

- and finally:

Боже!

gud-**VOK**

'I guder!'